قالغاچ

ئابلىكىم روزى،
مەھەممەت سىدىق تومۇرى

ئابلىكىم روزى
مەھەممەت سىدىق تومۇرى

قالغاچ

(شېئىرلار توپلىمى)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرى: ت. پەخرىدىن

قالىغاچ
(شېئىرلار توپلىمى)
*
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھەر ئازاتلىق كوچا №306)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى
فورماتى: 1092 × 787 مم 1/32 باسما تاۋىقى: 3
1984 - يىل 2 - ئاي 1 - نەشرى
1984 يىل 6 - ئاي 1 - بېسىلىشى
كىتاپ نومۇرى: M10098·812
تىراژى: 3·800 - 1
باھاسى: 0·17 يۈەن

مۇندەرىجە

ئامرىغى بىز ئەمگەكنىڭ 1
تازىلىقنى سويەمىز 2
قالىغاچ 3
پارتىيىنى كۈيلەيمىز 4
ئانام سويدى مەڭزىمگە 5
چىمەن جەڭگە ئاتلاندى 7
ئۇرلى، لەگلىكىم 8
باھار شاتلىغى 10
بوۋاينىڭ رەھمىتى 11
ياشا ئۇلۇغ ئارمىيەم 14
مۇشۇلەرنى يۈيۈپ يەڭ 15
خەرىتەم 17
مۇخبىر ئاكا، كېلىپ تۇرۇڭ 18
تىك ـ تاك توپ 21
ئۈگىنىمەن ئاچامدىن 22
بولسەن ماھىر 25
گۈل ۋە بۇلبۇل 26
ئوقۇش باشلاندى 26
مەن ۋە تۇمۇچۇق 27

گېزىت مېنىڭ ئامرىغىم 29
تامنىڭ ئەرزى 31
سەمەت چۇشەندى 34
دوستلار كۇلۇپ قاراشتى 36
ئۇلگىمىز سەن لېي فېڭ تاغا 37
كۆز پەسلى 38
بايرام ناخشىسى 40
كىتاۋىم 41
ئۇسمۇر ئارزۇسى 42
ئاپتومات 43
موكۇ - موكۇلەڭ 43
ئارقان 45

ئابلىكىم روزى

مەكتەپ قوينىدا

— شېئىرلار

ئامرىغى بىز ئەمگەكنىڭ

ئانا مەكتەپ بىزلەرنى
ئۆستۈرمەكتە ئەدەپلىك.
ئەخلاق، ئوقۇش، ئەمگەكنى
بىلىمىز ئەڭ شەرەپلىك.

بىز ئەمگەكچى پەرزەنتى،
ئەمگەكتىن ھېچ قاچمايمىز.
كىمكى ئەمگەك سۆيمىسە
ھەرگىز چىراي ئاچمايمىز.

بىز ئۆسمۈرلەر ھەرقاچان
ئامراق دوستى ئەمگەكنىڭ.
تەرلەر تۆكسەك ئاشىدۇ
خوشاللىغى يۈرەكنىڭ.

تازىلىقنى سۆيىمىز

(ئېيتىشىش)

ئا: شەرەپلىكتۇر تازىلىق،
ئىنسان ئۈچۈن، بىز ئۈچۈن.
بەكمۇ تولا پايدىسى،
بارلىق ئوغۇل، قىز ئۈچۈن.

ب: كوركەم مۇھىت، گۈزەللىك
تازىلىقتىن كېلىدۇ.
ئۇنى قىزغىن سۆيسەكىم
قەلبى يايراپ كۈلىدۇ.

ئا: قەيەر بولسا پاسكىنا،
مىكروپلارغا تولىدۇ.
شۇ سەۋەپتىن كىشىدە
كېسەل پەيدا بولىدۇ.

ب: چۈشەندۇق بىز ئۇسمۇرلەر
تازىلىقنىڭ رولىنى.
كېڭەيتىدۇ تازىلىق
سالامەتلىك يولىنى.

ئا: تازىلىقتا خۇمادۇر
بىزنىڭ ئىشچان بىلەكلەر.
قولىمىزدىن چۈشمەيدۇ
سۈپۈرگە، داس، چىلەكلەر.

ب: ئەنە قاراڭ، ھەممە جاي
شۇنچە رەتلىك پاكىزە.
يالتىرايدۇ ئەينەكتەك
تام، تورۇس ۋە دەرىزە...

ئا: تازىلىق قىلىش خوشاللىق،
سويىمىز ئۇنى داۋاملىق.
ھارماي - تالماي ئۆگىنىپ،
بولىمىز ئەلگە يارامىلىق.

قالىغاچ

پەرۋاز قىلىپ كەلدىڭسەن،
بىز تەرەپكە قالىغاچ.
شوخ تايچاقتەك سەكرىدىم،
ئۇسۇلۇڭ بەك يارىغاچ.

سەن ۋىچىرلاپ ئۇچقاندا،
شەمشەر قانات قالىغاچ.

زوقۇم بىلەن قارايمەن،
كۆڭلۈم كۆلۈپ يايرىغاچ.

كوك ئاسماندا قالىغاچ،
ئۇچ، گېپىمنى ئاڭلىغاچ.
شات - خورام مەن ئاجايىپ،
باھار كۈيى ياڭرىغاچ.

قالىغاچ، سەن باھارنىڭ
خەۋەرچىسى — ئەلچىسى.
باھاركەلسە گۈللەرنىڭ
ئېچىلىدۇ ھەممىسى.

ئۇچقىن، ئۇچقىن، قالىغاچ،
يەر - زىمىنگە قارىغاچ.
قانداق گۈزەل بىزنىڭ يۇرت،
كىيدى يېشىل كىمخاپ - تاج.

پارتىيىنى كۈيلەيمىز

كوممۇنىستىك پارتىيە
بىزنى بەختىيار قىلدى.

ئانا ۋەتەن قوينىنى
مىسلى گۈلباھار قىلدى.

ئەگەر باھار بولمىسا،
ئېچىلىدۇ گۈل نەدە؟
پارتىيىمىز بولمىسا،
بىزگە خوشال كۈن نەدە؟

پارتىيىمىز باغۋەندۇر
بىز ئوخشايمىز كوچەتكە.
شۇ باغۋەننىڭ ئەجرىدە
تولماقتىمىز قۇدرەتكە.

بىز ئۇسمۇرلەر يۈرەكتىن
پارتىيىنى كۈيلەيمىز.
ئەلا ئوقۇپ تىرىشىپ
غەلىبىسىرى ئۇرلەيمىز.

ئانام سويدى مەڭزىمگە

يېڭى يىل كۈنى
دىدى جان ئانام:
"سوزۇمنى ئاڭلا،
ئامرىغىم بالام.

بىر ياش قوشۇلدى
بۈگۈن يېشىڭغا.
زوقۇم كېلىدۇ
قىلغان ئىشىڭغا.

مەكتەپ قوينىدا
كۆلدى ھاياتىڭ.
بىلسەڭ ئىلىم پەن
تالماس قاناتىڭ.

كۈتمەكتە سېنى
گۈزەل ئىستىقبال.

تىرىشىپ ئوقۇپ
كوپلەپ بىلىم ئال...»

دىدىم ئانامغا
قەلبىم شات كۈلۈپ.
مېھرىم بىلەن مەن
ھورمەت بىلدۈرۈپ:

«قىلغان سوزلىرىڭ
ئوخشايدۇ بالغا.
ئىشەنگىن، مەڭگۈ —
باسىمەن ئالغا!..»

ئانام قۇچاقلاپ
سويدى مەڭزىمگە.
چوڭ ئۈمىت بىلەن
بېقىپ لەۋزىمگە.

چىمەن جەڭگە ئاتلاندى

«ئانا، — دىدى چىمەنگۈل
يۈرىكىدە ھاياجان، —
بۈگۈن بىزنىڭ مەكتەپتە
ئاياقلاشتى ئىمتىھان.

بۇ يىل يەنە دەرسىمگە
كوڭۇل قويدۇم، تىرىشتىم.
قاراڭ، مانا ھەممىدە
يۈز نومۇرغا ئېرىشتىم...»

يىللىق كورسەتكۈچنى ئۇ
ئانىسىغا كورسەتتى.
ئانا ئاڭا شاتلىنىپ
كوزلىرىنى يۇگەرتتى.

دىدى ئانا: «نەتىجەڭ،
بوپتۇ راستىن يۇقۇرى.
ئىمتىھان كوپ ئالدىڭدا،
ئورلە يەنە كۇنسىرى...»

ئانىسىنىڭ سوزىدىن
چىمەن كۇلدى، شاتلاندى.
گەرچە تەتىل بولسىمۇ،
ئۇگىنىشكە ئاتلاندى.

ئورلە، لەگلىگىم

ئالا - چىپار چۇچىلىق،
ئەي چىرايلىق لەگلىگىم.

سېنى كورسەم شاتلىقتىن
ھوزۇرلىنار يۈرىگىم.

تېخى سېنىڭ ئۈستۈڭگە
راكىتا سىزىپ قويدۇم.
"ئۇرلەيمەن" دىگەن سوزنى
چىرايلىق يېزىپ قويدۇم.

كورۈپ سېنى دوستلىرىم
دىدى: "قالتىس بولۇپتۇ.
لەگلىكىڭگە راستىنلا
يېڭى مەزمۇن قونۇپتۇ."

چىقسا باھار شامىلى
كوڭلۇم ئەجەپ خوش، دەيمەن.
ئۇچساڭ ئەگەر لەگلىگىم
سېنى گويا قۇش دەيمەن.

ئورلە يەنە لەگلىگىم،
ئورلە يەنە يۇقۇرغا.
مەنمۇ پەرۋاز قىلىمەن
ئالغا بېسىش يولۇمدا.

باھار شاتلىقى

بىر يىلدا دوستۇم،
باردۇر توت پەسىل.
ئۇنىڭ ئىچىدە
باھار ئەڭ ئېسىل.

ئىشىنىڭ بېشىدۇر،
گۈلباھار دىمەك.
شۇڭا ئۇنىڭدىن
سويۇنەر يۈرەك.

باھار يېقىملىق،
ئىلھام بەخشتۇر
باھار شاتلىقى
دىلغا نەقىشتۇر.

بەخت، شاتلىققا،
سىمۋول باھار
بەخت باھارى
ھېزگە مەڭگۈ يار!...

بوۋاينىڭ رەھمىتى

ئىسىل خىسلەت، ئىسىل روھ
دىلنى خوشال قىلىدۇ.
ئۇنى ھەممە كىشىنىڭ
ماختىغۇسى كېلىدۇ.

ھېر يەكشەنبە مۇختەرجان
ئاپتوۋۇزدا باراتتى.
گالىستۇكى يەلپۈنۈپ،
قەلبى چوغدەك ياناتتى.

ئۇرغۇن ئىدى كىشىلەر
ئاپتوۋۇزنىڭ ئۈستىدە.

چىقتى مانا بىر بوۋاي
ئاپپاق ساقال كوكسىدە.

قارىماققا ئۇ بوۋاي
كورۇنەتتى كېسەلدەك.
قولىدا بار ھاسىسى
ھاسرايتتى خېلى بەك...

قىيىن ئىدى بوۋايغا
ئورە تۇرۇش ئەلۋەتتە.
"كېلىڭ بوۋا، ئولتۇرۇڭ" —
دېدى مۇختەر شۇ پەيتتە.

شۇنداق قىلىپ مۇختەرجان
ئوز ئورنىنى ئوتۇندى.
ئۇنىڭ بۇ خىسلىتىدىن
ھەممە كىشى سويۇندى.

تەسىرلىنىپ بوۋايمۇ
دېدى: "رەھمەت پېشۇنېر.
چىچەكلەپتۇ قەلبىڭدە
ياخشى خىسلەت - چىن مېھىر..."

مۇختەر كۇلۇپ: ”بۇ ئىشىم —
ئادەتتىكى ئىش، — دېدى،
لېيى فېڭ تاغام ئوبرازى،
ماڭا چەكسىز كۈچ“ دېدى.

ياشا ئۇلۇغ ئارمىيەم

بىزگە ئەڭ سۆيۈملۈكسەن،
شۇ قەدەر كۆيۈملۈكسەن.
ھەممىدىن قەدىرلىكسەن،
ياشا، ئۇلۇغ ئارمىيەم.

جەڭلەر ئارا تۇلپارسەن،
تالماس قانات شۇڭقارسەن،
ھەر دائىما ھوشيارسەن،
ياشا، ئۇلۇغ ئارمىيەم.

ئوت يۈرەكلىك ئوغلانسەن،
گويا پولات قورغانسەن.
ھور ۋەتەننى قوغدايسەن،
ياشا ئۇلۇغ ئارمىيەم.

بوستان قىلىپ چۆللەرنى،
ئېچىلدۇردۇڭ گۈللەرنى.
ياراتتىڭ شات كۈنلەرنى،
ياشا ئۇلۇغ ئارمىيەم.

نۇر چاچماقتا خىسلىتىڭ،
ئۇلغايدى كۈچ - قۇدرىتىڭ.

ئاشتى شۇڭا ھورمىتىڭ،
ياشا، ئۇلۇغ ئارمىيەم.

ئىزىڭ بىسىپ ئورلەيمىز،
ئانا ئەلنى گۈللەيمىز
سىنى دىلدىن كۈيلەيمىز،
ياشا ئۇلۇغ ئارمىيەم.

مىۋىلەرنى يۇيۇپ يەڭ

"مىۋە — يازنىڭ شىرنىسى"
دىگەن سوز بار ئەزەلدىن.
ياخشى پىشقان مىۋىلەر
تاتلىق بولار ھەسەلدىن.

مىۋىلەردە بولىدۇ
قەن ماددىسى، ۋىتامىن...
شۇڭا ئادەم تىنىگە
پايدىسى زور ئىنتايىن.

لىكىن مىۋە پىشىدۇ
باغدا ۋە تالا — تۈزدە.
چاڭ — توزاڭلار ھەر قاچان
قونار ئۇنىڭ يۈزىگە.

ساۋاقداشلار، ئاگلاگلار
دوختۇرلارنىڭ گېپىنى.
مىكروپ كىرەر ئېغىزغا
يۇماي يېسە مېۋىنى.

ئۇچەي بويلاپ مىكروپلار
ئاشقازانغا چاپىدۇ.
ئوسۇشىگە ئۇ يەردە
ياخشى ئىمكان تاپىدۇ.

كىشىلەرنى زەھەرلەپ
كېسەل پەيدا قىلىدۇ.
ئۇچەي تولغاق كېسىلى
شۇ يول بىلەن كېلىدۇ.

كېسەل بولغان ساۋاقداش
مەكتەپتىن قالىدۇ.
ئېيتىڭلارچۇ، ئۇنداقتا
قانداق بىلىم ئالىدۇ.

....

مېۋە يېيىش ئالدىدا،
سۈزۈك سۇدا يۇيايلى.
پاكىز يۇيۇپ يېيىشنى
دائىم ئادەت قىلايلى.

خەرىتەم

ئېلىم نەگە جايلاشقان،
نە ـ نەلەرگە تۇتاشقان.
چېگرىسىنى بەك ئېنىق
كۆردۈم سەندىن خەرىتەم.

گۈزەل ئانا ۋەتەنىنىڭ،
(باغۇ ـ بوستان، چىمەنىنىڭ)،
دائىرىسى قانچىلىك،
كۆردۈم سەندىن خەرىتەم.

نەدە چوققا، نەدە تاغ،
نەدە ئۆلكە، شەھەر، باغ ...
نامى نىمە ئۇلارنىڭ،
كۆردۈم سەندىن خەرىتەم.

نەدە دەريا، دېڭىز، كول،
نەدە تۈزلەڭ، ئېدىر، چول.
ئاتىلىدۇ نىمە دەپ،
كۆردۈم سەندىن خەرىتەم.

نەدە تاشيول، تومۇر يول،
نەدە بايلىق شۇنچە مول.

ھەۋەسلىنىپ، زوقلىنىپ،
كوردۇم سەندىن خەرىتەم.

نەدە قىلىن ئورمان بار،
نەدە يانار ۋولقان بار.
نەدە چوڭقۇر ئويمان بار،
كوردۇم سەندىن خەرىتەم.

نەدە قايسى ئارال بار،
نەدە بۇغا ـ مارال بار.
ھەممىسىنى بىر ـ بىرلەپ،
كوردۇم سەندىن خەرىتەم.

ئىلىش ئۇچۇن بىلىمنى،
بېرىپ ساڭا دىلىمنى.
كورۇپ سىنى داۋاملىق،
ئۇگىنىمەن خەرىتەم.

مۇخبىر ئاكا، كېلىپ تۇرۇڭ

مۇخبىر ئاكا، ئاڭلىساق،
ماھىركەنسىز يېزىشقا.
بىز تەرەپكە ئارىلاپ،
كەلمەيسىزكىن نىمىشقا.

بىزنىڭ مەكتەپ مەلىنىڭ
ئۇتتۇرىغا جايلاشقان.
توت ئەتراپى دەرەخلىق،
ئىچى كەڭرى، قاملاشقان.

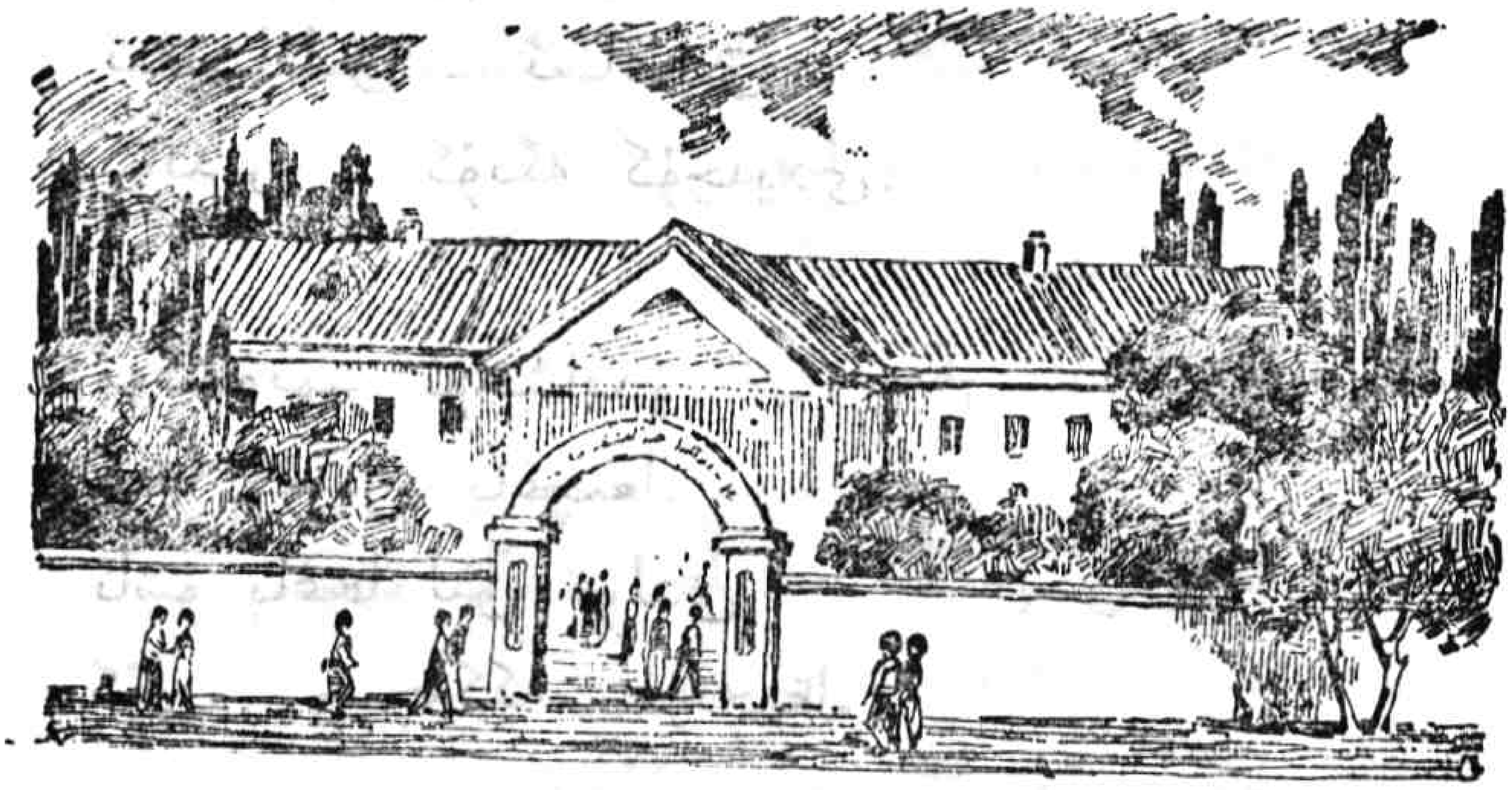

موخبىر ئاكا، چەت كورمەي،
كېلىپ تۇرۇڭ مەكتەپكە.
بىز بەختىيار باللار
چومۇلدۇق شان ـ شەرەپكە.

بىزنىڭ ئانا مەكتەپتە
بولدى نۇرغۇن ئۆزگىرىش.
مېڭىپ لىپى فىيك ئىزىدىن
چىقتى كوپلەپ ياخشى ئىش...

”بەش بولۇش“ ۋە ”توت گوزەل“
ناخشىلىرى ياڭرىدى.

يېڭى خىسلەت تۇرغۇزۇپ،
يۇرتىمىز يايرىدى.

ئۈگىنىشتە بۇ يىلمۇ
ئەلاچىلار كۆپەيدى.
ئىتتىپاقلىق - ئىناقلىق
كۈندىن - كۈنگە كۈچەيدى.

مەكتىۋىمىز ئوخشايدۇ
گويا گۈزەل باغچىغا.
ئاشۇ باغچا لىق تولدى
گۈل - چېچەككە، غۇنچىغا.

شۇڭا بىزنىڭ مەكتەپنىڭ
ئىلغار دىگەن نامى بار.
ئۈگىنىشتە، ھەر ئىشتا
قۇچقان شەرەپ - شانى بار.

يازىدىغان ئىش تولا،
مۇخبىر ئاكا، كەلسىڭىز.
ئىلھامىڭىز قوزغىلار
غەلبىمىزنى كۆرسىڭىز.

مۇخبىر بىزنى يازدى دەپ،
مەغرۇرلىنىپ كەتمەيمىز.

ھارماي - تالماي ئۆگىنىپ
دائىم ئالغا ئۆرلەيمىز.

تىك - تاك توپ

"تىك - تاك، تىك - تاك..." ئاۋازىڭ
ئاڭلىنىدۇ رېتىملىق.
ئەپچىللىكىنە پەرۋازىڭ
تۇيۇلىدۇ يېقىملىق.

كۈمۈش رەڭلىك تىك - تاك توپ،
ساڭا قەلبىم سۆيۈندى.
سېنى ئويناش مەن ئۈچۈن،
بەكمۇ ئىسىل كۆرۈندى.

شۇڭا سېنى ئۆگەندىم
بوش چاغدا - تەنەپپۇستا.
جاپالىق مەشىق قىلغاچ
بوپ قالدىم خېلى ئۇستا.

سېنى قانچە ئوينىسام،
تالماس مېنىڭ بىلىكىم.
ماھىرلىق بوپ يېتىلمەك
شېرىن ئارزۇ - تىلىكىم.

ئويناپ سېنى تىك ـ تاك توپ
راست تاۋلايمەن بەدەننى.
ئەلا ئوقۇپ پۈركەيمەن
گۈلگە ئانا ۋەتەننى.

ئۆگىنىمەن ئاچامدىن

فابرىكىدا ئىشلەيدۇ
كىچىك ئاچام پەرىدە.
مېنى كېلىپ كەتكىن دەپ،
يېزىپتۇ ئۇ خېتىدە.

"8 - مارت كۈنى"
باردىم ئۇنىڭ قېشىغا.
زوقۇم كەلدى ئاچامنىڭ
غەيرىتىگە، ئىشىغا.

ئۇ كورسەتتى سېخلارنى.
بىللە يۈرۈپ يېتەكلەپ.
خوشاللىقتىن يۈرىگىم
ئويناپ كەتتى تىپچەكلەپ.

كوركەم، نەپىس رەختلەرنى
توقۇيدىغان فابرىكا.
ئاچام توقۇش ئىشىدا
يېڭىلاپتۇ تېخنىكا ...

جاندىل بىلەن ئىشلىگەچ
"بايراقدار" دەپ نام ئاپتۇ.
ئىلغارلىقنىڭ گۈلىنى
كوكرىگىگە تاقاپتۇ.

شەرەپ بىلەن بېيجىڭغا
بارىدىغان يېقىندا.
بۇ خەۋەرنى رەھبەرلىك
ئېلان قىپتۇ يىغىندا.

خوشاللىغىم تېخىمۇ
چۇلغۇۋالدى دىلىمنى.
ئۆگىنىشكە ئاچامدىن
چىڭ باغلىدىم بىلىمنى.

بولسەن ماھىر

ئوغلۇم ياساپتۇ
ئەپچىلگىنە نەي.
دىدى:
"ئاڭلىغىن،
بىر چېلىپ بېرەي..."

ئۆزى بىلگەنچە،
چېلىپ كەتتى ئۇ.
ئېسىلىپ ماڭا
كۈلۈپ كەتتى ئۇ.

ئاتىلىق مېھرى
تېنىمگە تاراپ.
دىدىم شۇ چاغدا
ئوغلۇمغا قاراپ:

"چال، ئوغلۇم، نەينى
ياڭراق پەدىگە.
بولىسەن ماھىر
سەنمۇ ئەتىگە."

گۈل ۋە بۇلبۇل

گۈلنىڭ ئىشقىدا
سايرايدۇ بۇلبۇل.
سايرىغانسېرى
يايرايدۇ بۇلبۇل.

خۇش پۇراق گۈلنى
دەيمەن ئىلىم - پەن.
بىز خۇشال بۇلبۇل،
مەكتەپ — بىر چىمەن.

ئاشۇ چىمەندە
ئىمكان كەڭتاشا.
بىلىم ئىشقىدا
سايرايمىز راسا.

ئوقۇش باشلاندى

يىغىلدۇق بۈگۈن
ئانا مەكتەپكە.
سىنىپقا كىردۇق
تىزىلىپ سەپكە.

يېڭى مەۋسۇملۇك
ئوقۇش باشلاندى.
مەكتەپ قوچىغى
كۈلدى - جانلاندى.

مەرىپەت بېغى
ئاچتى كەڭ قۇچاق.
رەڭگا - رەڭ گۈللەر
چاچتى خۇش پۇراق.

بىزگە ئىلىم - پەن
ئىللىق نۇر چاچار.
گۈزەل ئىستىقبالغا
داغدام يول ئاچار.

ئەلا ئوقۇيمىز
تىرىشىپ چوقۇم.
پەن چوققىسىغا
قىلىمىز ھۇجۇم.

مەن ۋە تومۇچۇق

ھويلامدىكى قەپەزدە
باققان ئىدىم تومۇچۇق.

سايراپ بېرەر يېقىملىق،
زوقلىنىمەن خوش بولۇپ.

بىر كۈنى مەن قېشىدا،
تەكرارلىدىم كونۇكمە.
زوقى كېلىپ دېدى ئۇ:
"ئۇگىنىشتىن زېرىكمە.

شۇنچە ياخشى كورسەن،
سايرىغاچ مەن خوش ئاۋاز.
لېكىن چەكلىك سايرىشىم،
ئوزەم كىچىك، ئومرۇم ئاز.

پەنگە مېھىر باغلىساڭ،
مەڭگۈ سايراش يار ساڭا.
كىتاپنى چىن دوست تۇتساڭ،
تەشەككۇرۇم بار ساڭا!..."

تۇمۇچۇقنىڭ سوزلىرى
ئىلھام بەردى مەن ئۇچۇن.
يالقۇنلىدى تېخىمۇ
مۇھەببىتىم پەن ئۇچۇن.

دېدىم: "سايرا، تۇمۇچۇق،
مەنمۇ بىللە سايرايمەن.

سەن سايرىساڭ قېشىمدا،
مەن ئۆگىنىپ ھارمايمەن.

گېزىت مېنىڭ ئامرىغىم

سېنى دائىم ئوقۇيمەن
بايلىغىم گېزىت.
ئايرىلمايمەن سېنىڭدىن
ئامرىغىم گېزىت

چىقار سەندە ھەر كۈنى
يېڭى خەۋەرلەر.
سوتسىيالىزىم يولىدا
قۇچقان زەپەرلەر...

چىقار سەندە رەڭمۇ - رەڭ
نەپىس سۈرەتلەر
دىلغا ئىلھام بەرگۈچى
نۇتۇق، سوھبەتلەر.

چىقار يەنە ھېكايە،
تەمسىل، يۇمۇرلار.
چوچەك، قوشاق، تېپىشماق،
قىزىق ئويۇنلار.

شۇنچە كوركەم، چىرايلىق،
بارلىق بەتلىرىڭ.
ماڭا بەكمۇ يارايدۇ
ھوسنىخەتلىرىڭ.

بۇلبۇل گۈلنى سويگەندەك
سويىمەن سىنى.
كوكۈل قويۇپ تەلپۈنۇپ،
كورىمەن سىنى.

گېزىت، ساڭا مۇشتىرى
بولدۇم ئايمۇ - ئاي.
جانلىق، ئېتىك ۋە قىززىق
چىققىن توختىماي!

تامنىڭ ئەرزى

چوڭ يولدا بىر تام ماڭا
دېدى: "ئاڭلاڭ، ئەرزىم بار.
قوسىقىمدا خېلى كوپ
ئاچچىقىم بار، دەردىم باز.

مېنى سوراپ قالسىڭىز
كونا ئەمەس، يېڭى مەن.
(بۇ يىل يازدا سېلىنغان
قۇرۇلۇشنىڭ تېمى مەن).

شۇڭا يۈزۈم چىرايلىق،
ئاپپاق ئىدى، ئاق ئىدى.
ئىككى كۈننىڭ ئالدىدا
زىدە ئەمەس، ساق ئىدى.

ئىككى بالا تۈنۈگۈن
كەلدى مېنىڭ يېنىمغا.
قاملاشمىغان ئىش قىلىپ،
ئازار بەردى دىلىمغا.

خەتلەر بىلەن تولدۇردى
كۆركەم، سىلىق يۈزۈمنى.
تاپالمىدىم نومۇستا
قويۇشقا جاي ئۆزۈمنى.

ئۇلار ئېشىپ ھەددىدىن
سويۇۋەتتى تېرەمنى.
پىچاق سانچىپ ئۆزىچە
قوچۇۋەتتى مېڭەمنى.

ئاشۇ بەگۇاش بالىلار
مېنى كوزگە ئىلمىدى.
چەككەن ئاھۇ - زارىمغا
قىلچە پىسەنت قىلمىدى.

ئۇلار ھېرىپ ئاخىرى
ئويى تامان كېتىشتى.
بىر ياخشى ئىش قىلغانىدەك
خوشاللىنىپ مېڭىشتى...

بايان قىلدىم پەقەت مەن
دەردىمنىڭ بىر قىسمىنى.
ئۇلارنىڭ گەپ - سوزىدىن
بىلىۋالدىم ئىسمىنى.

ئۇنىڭ بىرسى سىمىزرەك،
دوپپىسى بار سىيىتكەن.
يەنە بىرسى ئورۇقراق،
كەپكىسى بار ھىمىتكەن.

بۇنداق ئەسكى ئىشلارنى
ئەمدى ھىچكىم قىلمىغاي.
ياخشى ئەخلاق، ياخشى ئىش
ھەممە يەرنى قاپلىغاي..."

سەمەت چۈشەندى

باردىم كىنو كورگىلى
بىر يەكشەنبە كۈنىدە.
لېكىن ئادەم يوق ئىكەن،
بېلەت سېتىش ئويىدە.

ئاشۇ يەردە ئۇچراتتىم،
ساۋاقدىشىم سەمەتنى.
كوردۇم ئۇنىڭ قولىدا
خېلى نۇرغۇن بېلەتنى.

سوزلەپ كەتتى ئۇ ماڭا
خوشاللىنىپ ئوزىچە.
ھەر كۈن ئۈچ - تۆت يۈەننى
تاپىدىكەن سوزىچە.

دىدى يەنە: "قوشۇلساڭ،
بىللە بېلەت ساتىمىز.
جاپا تارتىپ يۈرمەيلا
پۇل دىگەننى تاپىمىز..."

دىدىم شۇئان: "سەمەت جان،
قۇلاق سالغىن سوزۈمگە.

خىلاپ بۇنداق پۇل تېپىش،
قانۇنغا ھەم تۇزۇمگە.

بۇندىن كېيىن ھەرگىزمۇ
بېلەت ئېلىپ ساتمىغىن.
بۇنداق ئەسكى قىلىقنى،
ئۇزۇل - كېسىل تاشلىغىن

بىلسەڭ، دوستۇم، دۇنيادا،
بىلىم دىگەن چوڭ بايلىق.
ھەرگىز زايا بولمىسۇن
بۇ ئىسىل، گۈزەل ياشلىق...»

سەمەت دىدى ئويلىنىپ:
«بەردىڭ توغرا تەنقىتنى.
بەردىڭ گويا مەن ئۈچۈن،
ياخشى دورا - كەمپىتنى!

ماڭا دىلدىن كويۈنگەن،
چىن مېھرىۋان دوستۇمسەن.
چۈنكى مېنى ۋاقتىدا،
خاتا يولدىن توستۇڭسەن...»

شۇندىن بۇيان سەمەتجان
مۇنداق ئىشنى باشلىدى.
پەنگە باغلاپ مۇھەببەت
يۈكسىلىشكە باشلىدى.

دوستلار كۈلۈپ قاراشتى

قىزىل گۈلدەك گالىستۇك
ماڭا ئەجەپ ياراشتى.
تاقىۋالسام دوستلىرىم
زوقى بىلەن قاراشتى.

يېڭى دەۋران ھور - زامان
مەزمۇن بەردى ئۆمرۈمگە.
كوممۇنىزىم ئىشىنى
پۈكتۈم بۈگۈن كۆڭلۈمگە.

پىئونېرمەن ئوت يۈرەك،
دائىم ئالغا ئورلەيمەن.
ئىلىم - پەن سۈيى بىلەن
دىل بېغىمنى گۈللەيمەن!

ئۈلگىمىز سەن لېي فېڭ تاغا

لېي فېڭ تاغا، بېغىشلىدىڭ
ئىنقىلاپقا ھاياتىڭنى.
قىزىل گۈلگە پۈركەندىڭسەن
ياشلىغىڭنى - باھارىڭنى.

سېنىڭ - شانلىق ئىش ئىزلىرىڭ
نۇر چاچىدۇ قەلبىمىزگە.
گۈزەل ئەخلاق - پەزىلىتىڭ
ئىلھامچىدۇر ھەممىمىزگە.

ئۇگەندىگەن كېچە ـ كۈندۈز
ماۋجۇشىنىڭ كىتاۋىنى.
ۋەتەن مېھرى يېتىلدۈردى
سەندە كۈچلۈك ئىرادىنى.

خەلق ئۈچۈن ھەر دائىما
مىسلى يالقۇن بولۇپ ياندىڭ.
چەكسىز ياخشى ئىشلار قىلىپ
ئەل قەلبىدىن ئورۇن ئالدىڭ...

لېي فېڭ تاغا، خىسلىتىڭدىن
جۇش ئۇرماقتا يۈرىكىمىز.
سېنى شانلىق ئۈلگە قىلىش
بىزنىڭ ئارزۇ ـ تىلىكىمىز.

كۈز پەسلى

گۈزەللىككە پۈركەنگەن
خاسىيەتلىك كۈز پەسلى،
شۇنچە سېخى، باياشات،
بەرىكەتلىك كۈز پەسلى.

ئەنە تەكشى ئېچىلدى
ئاق پاختىلار، كۈز پەسلى.

جاراڭلايدۇ ھەر ياندا
شات ناخشىلار، كۈز پەسلى.

شال، قوناق ھەم ياغلىق دان
پىشىپ كەتتى، كۈز پەسلى.
غەيرىتىمىز تېخىمۇ
ئېشىپ كەتتى، كۈز پەسلى.

ئالتۇنرەڭ كىيىم كىيدى
كەڭ ۋادىلار، كۈز پەسلى.
ئەجەپ سېمىز ۋە تېتىك
مال - چارۋىلار، كۈز پەسلى.

مەي باغلىغان مىۋىلەر
كوز چاقنىتار، كۈز پەسلى.
ئىسىل تەمى - شىرنىسى
تىلنى يارار، كۈز پەسلى.

پاتماي قالدى ئېتىزغا
ھەر خىل سەيلەر، كۈز پەسلى.
سەندىن يايراپ قەلبىمىز
سېنى كويلەر، كۈز پەسلى.

بايرام ئاخشىمى

چاۋاك چالىمىز،
قارشى ئالىمىز.
گۈلدەك ئېچىلىپ،
خوشال بايرامنى.
ھەممە زوق بىلەن،
يۈكسەك روھ بىلەن.
ئويناپمىز ئۇسۇل،
ياساپ قاينامنى.

ئانىجان مەكتەپ
بىزنى تەربىيىلەپ.
بەرگەچ كۈچ - قۇۋۋەت،
ئوخشىدۇق گۈلگە.
قوللاردا بايراق،
يولىمىز پارلاق.
دىللاردا شۇئا،
تۈگىمەس كۈلكە.

كىتاۋىم

ئىلىم - پەننىڭ بۇلىغى،
تەشنالىقنىڭ ئوزۇغى.

كوكۈللەرنىڭ چىرىغى،
ئامرىغىمسەن كىتاۋىم.

ماڭا ناۋات بېرىسەن،
بىلىم - ساۋات بېرىسەن،
ئۇچسام قانات بېرىسەن،
ئەقىل نۇرۇم كىتاۋىم.

يورۇش قىلدىم پەن ئۇچۇن
قەدىرلىكسەن مەن ئۇچۇن
ئىخلاسىم بار سەن ئۇچۇن
خۇشتارىم سەن كىتاۋىم.

سەن بولمىساڭ بولامدۇ؟
دىلغا قۇۋۋەت تولامدۇ؟
زەپەر قۇشى ئۇچامدۇ؟
مەدەتكارىم كىتاۋىم.

ئورلەش ئۇچۇن پەلەككە،
تاڭدىم سىنى يۈرەككە
ئۇگىنىمەن ئەبەتكە،
قورالىمسەن كىتاۋىم.

ئۇسمۇر ئارزۇسى

ھەممىگە ئايان
مۇنۇ ئاددى ئىش،
بىنا سېلىشقا
لازىم بولۇر خىش.
بىر بىنا دېسەك
سوتسىيالىزمنى
ئۇلۇغ غايىمىز
كوممۇنىزمنى.
ئاڭا بىر دانە
خىش بولسام دەيمەن.
ئەھدىمنى ئاقلاپ
خوش بولسام دەيمەن.
گۈزەل ئارزۇيۇم
مۇشۇدۇر پەقەت.
بۇ يولدا مەيلى
چەكسەم مۇشەققەت.
ئارزۇسى نۇرلۇق
ئۇسمۇر بالىمەن.
شۇڭا تىرىشىپ
بىلىم ئالىمەن.

ئاپتومات

ئاپتوماتىم، ئاپتومات،
سايراشلىرىڭ: "تا - تا - تات!..."
ئەپچىلگىنە تاسماڭ بار،
ئاستىم سېنى كۆلۈپ شات.

ئاپتوماتىم، ئاپتومات،
سايراشلىرىڭ: "تا - تا - تات!..."
سېنى ئاتسام دۈشمەنلەر
كەلگىنىگە دەيدۇ دات.

ئاپتوماتىم، ئاپتومات،
سايراشلىرىڭ: "تا - تا - تات!..."
چەڭچى بولۇش ئارزۇيۇم
ئىشقا ئاشسا ئىكەن پات.

موكۇ - موكۇلەك

بوش چاغلاردا ئوينايمىز
موكۇ - موكۇلەك.
ھەر تەرەپكە تارايمىز
بۇيرۇق بىلەن تەڭ.

بۇ ئويۇندا بىرەيلەن
"تاپقۇچى" بولۇر.
"تاپقۇچى" دىن باشقىلار،
موككۇچى بولۇر.

خالى، دالدا جايلارغا
موكىمىز چاققان.
بىزنى ئىزلەپ تاپقۇچى
چاپىدۇ ھەريان.

تېپىپ ئالسا قاچىمىز،
بەرمەيمىز تۇتۇق.
بىرنۇبىلىپ "نىشان" غا،
قۇچىمىز ئۇتۇق.

ئويناپ موكۇ ـ موكۇلەڭ
بولىمىز ھوشيار.
ئانا يۇرتنى قوغداشقا
دائىم بىز تەييار.

ئارقان

بەكمۇ ياخشى كورىمىز
ئارقان تارتىشنى.

بۇ ئۆيۈندا سىنايمىز
كۆچى قالتىسنى.

بېرىلگەندە كوماندا:
"بىر، ئىككى ... تارت!" دەپ.
مەھكەم تۇتۇپ ئارقاننى
تارتىمىز كۆچەپ.

قىزىل بەلگە سىزىقتىن
ئۆتكەندە بىزگە.
ئالامىتى شاتلىقنىڭ
يۈگۈرەر يۈزگە.

ھىس قىلمايمىز ھارغىنلىق
قانچە تارتساقمۇ.
مەغرۇرلىنىپ كەتمەيمىز
يېڭىپ ئالساقمۇ.

دوستلار، ئارقان تارتايلى،
باغلاپ ئىشتىياق.
بولايلى بىز ھەر قاچان
ساغلام ۋە ئىناق.

مەھەممەت سىدىق تومۇرى

گـۈزەل ئـارزۇلار

— شېئىرلار

مۇندەرىجە

ئارمىنىم	51
زاۋۇتتا	52
ئىككى ھورۇننىڭ ھالاكىتى	53
كېپىنەك ۋە يىڭناغۇچ	59
باغۋەن بولىمەن	62
پارتىلارنىڭ سوھبىتى	63
توغرا ئېيتتىڭىز	65
بۈركۈت بىلەن توخۇ	67
ساغلام تەندە ساپ ئەقىل	69
گۈزەل ئارزۇلار	71
مۇسابىقە	80
چىچەن بالىلار	89

ئارمىنىم

ئاخشىمى ئالاغا چىقسام كوزۇمگە —
كورۇندى چاراقلاپ ساناقسىز چىراق.
ئاقار نۇر دەرياسى شەھرىم كوكسىدە،
ھەممە يەر كۇندۇزدەك كورۇنۇپ ئاپپاق.

ئىشچىنىڭ ئەجرىدىن — چاقنىغان توكتىن
كان، يايلاق، يېزىلار نۇرغا چومۇلگەن.
مىڭلىغان ئىستانوك گۇرۇلدەپ كۇن - تۇن،
يۇرتىمىز ئورلەشتىن شانغا كومۇلگەن ...

مەرتلەرنىڭ ئەجرىدىن چېچىلغان شۇ نۇر
كوڭلۇمنى ئاجايىپ تارتار ئوزىگە.
ئارمىنىم: چوڭ بولۇپ مېھنىتىم بىلەن
ئورنىسام مەڭگۇگە خەلقىم قەلبىگە!

زاۋۇتتا

كېچە ... بايرام ھارپىسى
موتۇر تىنماي غاقىرار.
نۇرغا چۈمكەپ زاۋۇتنى
چىراق روشەن پاقىرار.

ئۇتۇق قۇچۇپ ئۇتكۇزەر
مەرت ئىشچىلار كېچىنى.
شاتلىق، ناۋا قاپلىغان
يورۇق سېخنىڭ ئىچىنى...

ئىشلەر باقى ئەپلىك، تېز،
شاتلىق چاقناپ كوزىدىن.
دولقۇنلايدۇ قەلبى شوخ،
ئۇستازىنىڭ سوزىدىن.

"ئەقىللىقسەن تىرىشچان،
ھەر قاچاندا كوپ پۇختا..." —
دەيدۇ شاگىرت ئىشىغا،
كۇلۇپ قاراپ نۇر ئۇستا.

شاگىرت قولى تىنمايدۇ،
ئۇستاز كورسىتىپ ھارماس.

پولات يونۇلار ئەپلىك،
ئىستانوك گويا ئالماس.

شانلىق بايرام ئوكتەبىر،
شاتلاندۇرار كىشىنى.
زەپەر بىلەن ئۈزىتار
مەرت ئىشچىلار كېچىنى.

ئىككى ھورۇننىڭ ھالاكىتى

(چوچەك)

1

ياشىغانىكەن بۇرۇن - بۇرۇن،
ئاداش بولۇپ ئىككى ھورۇن.
بىرى چىپار شالغۇت خوراز،
يەنە بىرى ھىلىگەر غاز.
ناخشا ئېيتىپ چالاركەن ساز،
بۇ ئىككى دوست قىشى ۋە ياز.
ئويۇن - كۈلكە تاماشىدا
كۈنى بىكار ئۆتەر ئىكەن.
قوساق ئاچسا باشقىلاردىن

ئوزۇق كۆتۈپ ياتار ئىكەن.
يىسە تويماس نانخور ئىكەن،
ئەمما، يامان بەسخور ئىكەن.
"ياز بولسىلا قىش بولمىسا،
نان بولسىلا ئىش بولمىسا"

دەپ دائىما زارلايدىكەن،
ئاچ قېلىپ جان قىينايدىكەن...

2

مەسلىھەتلىشىپ ئۇلار ئاخىر
چەت بىر جايغا ئاتلىنىپتۇ.

ماغدۇر كېتىپ يول يۈرەلمەي،
بەللىرىمۇ قاتلىنىپتۇ.
نەچچە كۈنلەپ مېڭىپ ئاستا،

ئۆتەلمەپتۇ ئېدىر - سايدىن،
هالى قالماي دەپتۇ ئۇلار:
"تاپماق كېرەك ئوزۇق نەدىن؟!"
ئۇچراپ قاپتۇ يولدا شۇ چاغ،

ئىككىيلەنگە بىر تۇپ ئۈژمە.
دەرھال شاخقا چىقىپ چوقۇپ،
ئۈژمىنى يەپ قىپتۇ مەززە.
ئايلار ئوتۇپ تۇگەپ قاپتۇ،

پىشقان شىرىن ئۈژمىلەرمۇ.
قوساقلارنىڭ ئاچلىغىدىن
قۇرالماپتۇ بەزمىلەرمۇ.

يەنە يولغا بوپتۇ راۋان،
ئالدى تەرەپ ئىكەن داۋان.
دۇچكېلىپتۇ ئىككىيلەنگە
ئۇدۇل ياقتىن قېرى قاۋان.
قاۋان ئېلىپ بارار ئىكەن،

بىر سىۋەتتە كوممە قوناق.
دەپتۇ خوراز: "هەي، قاۋانجان،
بىزگە بىرئاز بەرسەڭ قانداق؟"
توت باش قوناق تاشلاپ بېرىپ،
قاۋان يولغا كېتىپ قاپتۇ.

بىر باشتىنلا قوناقنى يەپ،
خوراز ۋە غاز يېتىپ قاپتۇ.
"دوستۇم، بىردەم ئېلىپ ئارام،
ئاندىن يولغا ئاتلىنايلى.
ئىزلەپ سوراپ يەنە تېزراق،
تەييار تاماق - ئاش تاپايلى.
قالغان ئىككى باش قوناقنى،
يەيلى ساقلاپ ئازدىن - ئازدىن.
قوشۇلامسەن بۇنىڭغا سەن؟"
دەپ سوراپتۇ خوراز غازدىن.
"قوشۇلىمەن! — دەپتۇ غازمۇ،
ئۇنداق بولسا ئۇخلايلى تېز.
سەن دىگەندەك ئەمگەك قىلماي،
تەييار ئوزۇق تاپايلى بىز."
هايال ئوتمەي خورەك تارتىپ،
خوراز ئۇخلاپ ياتقان چاغدا،
قوناقنى غاز يەۋېلىپلا
دەپتۇ: "ماڭا بولدى پايدا..."
خوش بولۇپتۇ خوراز ئۇزاق،
يەپ چۈشىدە تاتلىق قوناق.
سەيلى قىلىپ يۇرەر ئىمىش،
ئۇچار - قۇشلار سايراپ خۇشۋاق.
ياغ ئىچىدە توخۇ تولا،
"كاك - كاك" قىلىپ ساز چالارمىش،
سول تەرەپتە مىڭلاپ ئودەك،

ئوڭ تەرەپتە غاز بارارمىش...
گۈلدۈرماما ساداسىدىن
خوراز قورقۇپ ئويغىنىپتۇ.
شۇ چاغ قاراپ: "قوناق قېنى؟"
دەپلا غازنى بىر نوقۇپتۇ.
"كورمىدىممەن! — دەپتۇ غازۋاي،
قانداق ئوغرى ئېپقاچقاندۇ؟"
ئۇخلاپ ياتقان چېغىمىزدا،
قانداق ئاچكوز يەپ قاچقاندۇ؟"
"ئىست، ئىست! — دەپتۇ خوراز، —
قوساق گاچسا چاتاق بولۇر.
ماغدۇر كېتىپ يول يۈرەلمەي،
كوزلىرىمىز چاپاق بولۇر!"
پاراڭ سېلىپ ئۇلار شۇ چاغ
داۋان ياققا يول ئېلىپتۇ.
مېڭىپ ئۇلار ئۇزۇنغىچە،
بەللەر ئاغرىپ، پۇت تېلىپتۇ.

3

قوساق ئېچىپ قالماي هالى،
يىغلاپ ساپتۇ خوراز شۇندا.
ئۇلارغا هىچ يولۇقماپتۇ،
قىلچە ئوزۇق كەڭ داۋاندا.
"شۇكرى!، — دەپتۇ تاغ باغرىدا

ئۇچرىغاندا دوستلارغا غار، ـــ
ئولسەك بۇندا ئۇلەيلى بىز،
يولدا ئاچ قېپ بولغىچە خار...»
دەپلا خوراز غار ئىچىگە
كىرىپ كەپتۇ چامداپ، قاراپ.
بىردىن موللاق ئېتىپ خوشال:
"ئامەت! ..." ـــ دەپتۇ چىلك ۋاقىراپ.
"نىمە ئامەت؟" ـــ دەپتۇ غازۋاي،
ئىشەنمەستىن خورازۋايغا.
"بۇندا باركەن تەييار تاماق!"
دەپتۇ خوراز شۇ چاغ غازغا...

پولۇ، مانتا تولغان قازان،
هورى ئۆرلەپ تۇرغان پىشىپ.
كەپتۇ ئۇلار قازان ياققا،
چومۇچلەرنى تارالىلتىپ،
ئالغان ئىكەن ئىككى كاپام
ئاشتىن ئەمدى تېز ـ ئالدىراش،
بوران چىقىپ، بوپتۇ تۇتەك،
ئۇچۇپ كەپتۇ هەتتا قۇم ـ تاش...
يېتىپ كەپتۇ بىر ئەجدىها،
ئافزىدىن ئوت يالقۇنلىتىپ!

دەم تارتىپلا يۇتۇۋاپتۇ،
ئىككى دوستنى پالاقلىتىپ...

★

يېشىپ بېرەي سىزگە دوستلار،
چوچىگىمنىڭ تەرىپىنى.
بىلىپ قېلىڭ بۇ چوچەكتىن
ئىش ـ مېھنەتنىڭ شەرىپىنى!
ھورۇنلۇق ئۇ، يامان ئادەت،
ئەمگەك بىلەن ياشنايدۇ ئەل.
كۆتكەن گۈزەل ئۈمىت ـ ئارزۇ،
تەر توكسىڭىز بولغۇسى ھەل!

كېپىنەك ۋە يىڭناغۇچ

(مەسەل)

كېپىنەك ۋە يىڭناغۇچ
كوپتىن بىرى دوست ئىدى.
چىمەنلىكتە پىلدىرلاپ،
ئويناپ ـ ئۇچۇپ خوش ئىدى.

چۈشتىن كېيىن بىردىنلا
چاقتى چاقماق قاراسلاپ.
دەھشەت سېلىپ ئۈلارغا
ياغدى يامغۇر تاراسلاپ.

سوغ ئۈلارنى تىترەتتى
بوران ئەدەپ كۆچىيىپ.
دالدىسىدا ياپراقنىڭ
تۇردى ئۈلار مۆكچىيىپ.

دېدى شۇندا كېپىنەك:
"ئەتە بىر ئۆي ياسايلى!
بىخىراما ئۆيدە بىز،
ناخشا ئېيتىپ ياشايلى!"

"ماقۇل" — دېدى يىگىناغۇچ،
نىشان قىلىپ ئەتىنى.
كۆن چىققاندا نۇر چېچىپ،
ئۇنۇتتۇشتى ۋەدىنى.

يەنە ئۇيۇن - تاماشا
تارتتى كوڭۈل مەيلىنى.
گۈل - چىمەننى ئارىلاپ
باشلىۋەتتى سەيلىنى.

ئۇتۇپ ئۈچ كۈن ئارىدىن
چاقتى چاقماق قاراسلاپ.
ياغدى يامغۇر، مولدۇر ھەم
دەھشەت بىلەن تاراسلاپ.

دىدى ئۇلار شۇ ئاندا:
"ياسايلى ئۇي ئەتىلا.
پۇختا ماكان تۈزمىسەك،
ئىش بولمىدى زاھىلا..."

كەلدى مانا ئەتىسى
قىزىپ كەتتى تاماشا.
چىمەنزاردا ناخشا ـ ساز،
ئۇسۇل بولدى كەڭتاشا.

ئۇيۇن بىلەن ئۆتتى كۈن،
بۇ ئىككى دوست بەك بىغەم.
ياز كېتىپ، قىش كەلگەندە،
چۈشتى باشقا يەنە غەم.

تاپالماستىن ئۇي ـ ماكان،
يىغلاپ "ئىسىت! ..." دىيىشتى.
ئۇتكەچ ئۇمرى ئىش قىلماي،
كېيىن ھەسرەت يىيىشتى.

باغۋەن بولىمەن

ئاپپاق ساقال بوۋامنى
ھورمەتلەيدۇ قېرى - ياش.
ئىشلەر بوۋام باغ ئارا،
چېھرى گويا گۈل ئوخشاش.

باغنىڭ ئىچى پۈركەنگەن
رەڭمۇ - رەڭ گۈل - چېچەككە.
بوۋام ئۈلاق سالىدۇ
ئامۇت، شاپتۇل، ئۆرۈككە.

باغدا ئەنجۈر، شاپتۇلا،
پىستە، بادام، نەشپۈت بار.
ئانار، بېيە، ئەينۇلا،
تام تۈۋىدە شاتۇت بار.

مەنمۇ يېنىپ مەكتەپتىن
بوۋام بىلەن ئىشلەيمەن.
ئۈلاق ئۈلاپ بوۋامدەك
يېتىشمەكنى كوزلەيمەن.

بوۋام دەيدۇ زوقلىنىپ:
"ئىخلاس بىلەن قارايسەن.

زېرىكمەستىن تىرىشساڭ،
باغۋەنلىككە يارايسەن!...“

دېدىم: بوۋا، ئۇگىنىپ،
سەندەك باغۋەن بولىمەن.
ئاۋال تىرىشىپ ئوقۇپ،
كۈچ - قۇۋۋەتكە تولىمەن!

پارتىلارنىڭ سوھبىتى

ساۋاقداشلار ئۆيگە قايتىپ،
سىنىپ ئىچى بوشاپ قالدى.
دەرىزىنىڭ تۈۋىدىكى
پارتا بىردىن يىغلاپ سالدى:

”ئىست، ئىست، نېمىشقىمۇ،
پارتا بولۇپ قالغاندىمەن.
يېڭى، پاكىز پارتا ئىدىم،
مەكتەپ پۇلغا ئالغاندىمەن!

قەلەمتۇراچ بىلەن مېنى
ھەسەن يوناپ قىلدى نابۇت.
ئىسكەتىدىن كەتتىم مانا،
بەدەنلىرىم ناكا بولۇپ.

قېيىق كەبى تەۋرىنىپ كوپ،
مېنى تىنماي غىچىلداتتى.
چۈۋۈلۈشقا ئازلا قالسام،
يەنە باقماي ئىغاڭلاتتى.

ئىسىت - ئىسىت، ۋاي، توۋىيەي!
ئىگەم مېنى خارلىماقتا.
جامائەتنىڭ مۈلكى ئىدىم،
ئاسرىماستىن يوقاتماقتا...“

”يىغلىمىغىن، — دەپ سوزلىدى،
ئوڭ ياقتىكى يېشىل پارتا،—
ئىگەڭنىڭ بۇ قىلمىشلىر
ھەقىقەتەن بەكمۇ خاتا!

ئىگەم مېنى ئاسراپ كۈندە،
ئىشلەتمەكتە پاكىز سۈرتۈپ.
شۇڭا دائىم پارقىرايمەن،
تۇرماقتىمەن خوشال كۈلۈپ...“

شۇ يوسۇندا پارتىلارنىڭ،
سوھبەتلىرى قىزىپ كەتتى.
كىملەر ياخشى، كىملەر يامان،
پىكىر - تەلەپ يېغىپ كەتتى...

شەرەپلىكتۇر ئاسراش دائىم،
ئومۇم خەلق مال ــ مۈلكىنى.
تونۇش كېرەك بارچە ئەۋلات
زورۇر، مۇھىم بۇ بۇرچىنى!

توغرا ئېيتتىڭىز ...

شەنبە كۈنى سىنىپتا
ئولتۇراتتۇق تىزىلىپ.
كۈندىكىدەك مۇئەللىم
كىردى خوشال، شات بېقىپ.

ھەممىمىزگە قاراپ ئۇ
سوئال قويدى شۇ ئاندا:
ــ ئېيتىڭلارچۇ باللار،
نىمە ئۇلۇغ جاھاندا؟

ئەركىن دىدى: "ئەڭ ئۇلۇغ
نەرسە نۇرلۇق كۈن ئوزى.
ئۇنىڭسىز ھىچ باھار، ياز،
بولماس ھەمدە كۈندۈزى!"

غالىپ دىدى: "ئەڭ ئۇلۇغ
نەرسە كەڭرى ئالەمدۇر!"
رەيھان دىدى: "ئەڭ ئۇلۇغ
نەرسە گۈزەل كوكلەمدۇر!"

گۈلنۇر دېدى: "پارتىيە —
ئۇلۇغلارنىڭ ئۇلۇغى!
يوقسۇللارنى ياشناتقان،
بەختىمىزنىڭ بۇلىغى!..."

تەربىيىچىمىز دېدى شات:
"ئەقىللىقسىز گۈلنۇر قىز.
نىمە ئۇلۇغ دۇنيادا،
توغرا ئېيتىپ بەردىڭىز.

هايات بەرگەن يوقسۇلغا
غەمخورىمىز گۈگچەنداڭ!
قانات بەرگەن ئورلەشكە،
قۇياشىمىز گۈگچەنداڭ!

قۇملۇق دەشتۇ - چۆللۈكلەر
ئايلانماقتا بوستانغا...
گۈگچەنداڭنىڭ قۇدرىتى،
پاتماس مىڭ - مىڭ داستانغا.

گۈگچەنداڭغا يۈرەكتىن
دائىم رەھمەت ئېيتىمىز.
ئورلەپ شانلىق نۇرىدا
كوممۇنىزىمغا يېتىمىز!»

بۈركۈت بىلەن توخۇ

(مەسەل)

رىۋايەتتە ئېيتىلىشىچە،
توخۇ بىلەن بۈركۈت قوشماق.
توخۇ ئاكا، بۈركۈت ئۇكا،
ياشىغانىكەن بىللە ئۇزاق.

توخۇ ھورۇن، مىشچان ئىكەن،
بۈركۈت باتۇر ئىشچان ئىكەن.
ئىش - ئەمگەكتىن قېچىپ توخۇ،
كاتىگىدىن چىقمايدىكەن.

بوران - چاپقۇن، ئىسسىق - سوغدىن
قورقمايدىكەن بۈركۈت پەقەت.
چوققىلاردىن ھالقىيدىكەن
كۈندە ئۇچۇپ، ئېگىز ئۆرلەپ.

ئۆتسىمۇ كۆپ ئۇزۇن يىللار
توخۇ ھەركەت قىلماپتۇ ھېچ.
كاتىگىنىڭ ئەتراپىدا
ئۇخلاپ دانلاپ يۈرۈپتۇ تىنچ.

لېكىن زامان ئۇتۇپ بۇركۇت
پالۋان بولۇپ يېتىلىپتۇ.
چوققىلاردىن چوققىلارغا
خۇددى ئوقتەك ئېتىلىپتۇ.

مەرت بۇركۇتكە ھەممە ئىنسان
خۇشتار بولۇپ كۇي توقۇپتۇ.
توخۇ ئۇخلاپ، قوساق توقلاپ،
كۇندە پەقەت يەر چوقۇپتۇ.

★

بۈركۈت ياكى توخۇ بولۇش
ئولچىنىدۇ ئەجرىڭ بىلەن.
بۇ دۇنيادا قىيىن ئىش يوق
كۆڭۈل قويساڭ مېھرىڭ بىلەن.

كىچىك دوستۇم، بۈركۈت كەبى
ھارماي تىرىش، دائىم تاۋلان.
ئىلىم ـ پەننىڭ چوققىسىغا
چىقالايسەن شۇنداق قىلساڭ.

ساغلام تەندە ساپ ئەقىل

غالىپ بىلەن ئەركىنجان
ئاكا ـ ئۇكا ئىككىسى.
ئەركىن دائىم چىنىقار،
لېكىن ھورۇن ئاكىسى.

سەھەر تۇرۇپ ئەركىنجان
يۈگۈرەيدۇ، سەكرەيدۇ.
چىقالماستىن يوتقاندىن
غالىپ ئىڭناپ ئەسنەيدۇ.

ھەرسائەتلىك دەرس تۈگەپ
ئەركىن چىقار ھاردۇققا.
ساپ ھاۋادا توپ ئويناپ
قۇۋۋەت يىغار قول - پۇتقا.

غالىپ بوشاڭ سالپىيىپ
قوزغالمايدۇ جوزىدىن.
ئۈگدەك بېسىپ ئولتۇرار
ئۇيقۇ كەتمەي كوزىدىن.

چىنىقماستىن غالىپجان
دۇچار بولدى كېسەلگە.
بەدەنلىرى بوشىشىپ،
ئاجىزلىشىپ كەتكەچكە.

ئۆتۈپ ئايلار، پەسىللەر
كەلدى يىللىق ئىمتىھان.
بولدى ئەركىن ئەلاچى،
ئۆتەلمىدى غالىپجان...

قىلىپ غالىپ پۇشايمان
ھورۇنلۇقنى تاشلىدى.
ساۋاق ئېلىپ زىياندىن
تىرىشىشقا باشلىدى.

ھەر كۆنلۈگى ئەركىندەك
چېنىقتۇردى بەدەننى.
ئۆگىنىشتە ئىلگىرىلەپ
باستى ئۇ زور قەدەمنى.

شۇندىن بېرى غالىپمۇ
ئۆكسىدەك ئەلاچى.
"ساغلام تەندە ساپ ئەقىل"
دېگەن شۇڭا يۇرت ئىچى.

گۈزەل ئارزۇلار

كوممۇنىزىم ئىشلىرى ئۈچۈن،
كۆرەشكە تەييار بولۇڭلار!
— لېنىن

چوڭ ئاپتوۋۇز گۈكىرەپ
ئۇچقان قۇشتەك باراتتى.
قىز - ئوغۇللار خوشلۇقتا
مەنزىلگە قارايتتى.

ئىگىز ھەيۋەت بىنالار
قالار ئىدى ئارقىدا.

ماشىنىلار موكىدەك
قاتنار ئىدى كوچىدا.

خۇددى سۈزۈك شىشىدەك،
تاۋلىناتتى كوك ـ ئاسمان.
زوق ـ ھاياجان قوزغايتتى
دەل ـ دەرەخلىق گۈلىستان.

باستۇق تالاي مۇساپە
تېز سۈرئەتتە قىز ـ ئوغلان.
قارشى ئالدى بىزلەرنى
ئىشچى تاغا — ساھىپخان.

كەلدۇق بۈگۈن كورۈشكە
فابرىكىنىڭ ئىچىنى.
ئۈگىنىشكە شەرەپلىك
ئىشچىلارنىڭ ئىشىنى.

فابرىكىنىڭ سېخلىرى
قاتار ـ قاتار، بەك تولا.
ئىچى يورۇق، ئازادە،
چاقنىغاندەك نۇر ـ شولا...

ئىشچى ھەدە ـ تاغىلار
تېخنىكىدا ماھىركەن.

ياراتماقتا رىكوردلار،
جاسارىتى زاهىركەن.

گويا راياال چالغانـدەك
بارماقلىرى تىنمايتتى.
قاراپ شۇڭا ئۇلارغـا
يـۈرىگىڭىز قانمايتتى.

توقۇش سىبخى ئىچىدە
تۇرۇپ قالدىم بىر هازا.
كەلدى شۇدەم كوڭلۇمگە
مۇنداق قايغۇ ـ غەم، هازا:

مىنىڭ بوۋام ئوتمۇشتە
خام ـ ماتانى توقۇغان.
يىللار بويى توقۇپمۇ
تويغىدەك نان تاپمىغان.

توقۇغان خام ـ ماتانى
كىيەلمىگەن ئوزىمۇ.
كىيەلمىگەن ئويدىكى
ئوماق ئوغۇل ـ قىزىمۇ.

بەگ ـ بوجاڭلار قامچىسى
باش ئۈستىدە ئوينىغان.

كۆنلەر ئېغىر... مۈكچىيىپ،
بوۋام غەمدە كوز يۇمغان.

يالت قىلىپلا ئېسىمگە
چۈشتى ئۇتمۇش سۈرىتى.
مومام ماڭا سوزلىگەچ
يىغلاپ نەچچە مورىتى...

ئەمدى باقسام ئىستانىوك
شۇنچە چاپسان توقۇغان.
ئاقار رەختلەر دەريادەك
ئىشمۇ ئەجەپ ئاۋۇغان.

جارى قىلغاچ ئىشچىلار
قۇدرىتىنى، ئەقلىنى.
كوردۇم رەختلىرىدىن مەن
گۈزەل باھار پەسلىنى...

كورۇپ بولۇپ زاۋۇتنى،
زالغا قەدەم تاشلىدۇق.
ئۇسمۇر دوستلار بۇندا بىز
يىڭى كونسېرت باشلىدۇق.

ئويۇن قويدۇق ئوغۇل - قىز
ناخشا ئېيتىپ، ساز چېلىپ.

ئىشچى ھەدە ـ تاغىلار
كوردى خوشال ئىنتىلىپ.

ئاخىر ىدا بىز مۇنىداق
خور ئېيتىشتۇق سەھنىدە.
بولغاچ گۈزەل ئارزۇلار
ھەممىمىزنىڭ قەلبىدە...

بىرىنچى خور

باتۇر ئىشچىلار

فابرىكىدا زەپەر قۇچۇپ، شاتلىق ياغدۇرغان،
يەر تەكتىدىن دولقۇنلىتىپ نېفىت ئاققۇزغان.
يۇرتىمىزغا چىراقلاردىن يۇلتۇز تاققۇزغان،
جاسارىتى قايناپ تاشقان، باتۇر ئىشچىلار.

تاغنى تالقان قىلىپ ھامان پولات قولۇڭدا،
مىڭلاپ توسقۇن، مۇشكۇللەرنى چەيلەپ يولۇڭدا.
كومپارتىيە مېھرى يېنىپ ئوتلۇق دىلىڭدا،
ئېلىمىزگە شەرەپ قۇچقان، باتۇر ئىشچىلار.

چوڭقۇر خاڭدا جەڭ قىزىتىپ، كومۇرنى قېزىپ،
شان ـ زەپەردىن خەلقىمىزگە گۈلدەستە تىزىپ.

پولات تاۋلاپ قەھرىمانلىق داستانى يېزىپ،
جانىنى تىكىپ كۈرەش قىلغان باتۇر ئىشچىلار.

دۈچكەلـگەن ھەر تاغ ـ داۋاننى تالقان ئەيلىدىڭ،
يۈرەكلەردە مۇھەببەتنى ۋولقان ئەيلىدىڭ.
دۈشمەنلەرنىڭ دىل ـ باغرىنى قان ـ قان ئەيلىدىڭ،
تۆھپىسى مول، شوھرەت تاپقان، باتۇر ئىشچىلار...

ئىككىنچى خور

ئۇسمۈرلەر ناخشىسى

ساغلام باتۇر ئۇسـمىز
چىنىقتۇرۇپ بەدەننى.
ھەر دائىما بىز تەيـيار
گۈللىتىشكە ۋەتەننى.

نۇر چاچىدۇ قۇياشـتەك
قىزىل بايراق لەپىلدەپ.
"ئىنقىلاپ!" دەپ يۈرەكـلەر
سوقۇپ تۇرار گۈپۈلدەپ.

ئىگەللەيمىز ئىلىم ـ پـەن
ئۆگىنىپ بىز بەس ـ بەستە.

چىنىقىمىز، ئوقۇيمىز
ئۆرلەپ قىزغىن ھەۋەستە.

ئىشچى، دېھقان، ئىنژېنېر،
ئەسكەرلىككە يارايمىز.
جاسارەتتە يۈكسىلىپ،
ئىقبالغا شات قارايمىز.

باردۇر بىزدە كۈچ - ئىدرەك،
شائىر، ئالىم بولۇشقا.
گۈللىتىمىز ۋەتەننى
قۇچاق ئېچىپ ئۇتۇققا!

دائىم ئالغا باسىمىز
قىلماي ئەسلا قانائەت.
لاۋۇلدايدۇ دىللاردا
ئانا ئەلگە مۇھەببەت!

يېڭى ئۇزۇن سەپەردە
شانلىق ھەسسە قوشىمىز.
پارتىيىگە ئەگىشىپ
تاغ - داۋانلار ئاشىمىز!

ئۈچىنچى خور

چېچەك ئاچار ئارزۇلار

ئىلىم - پەنگە تەلپۈنگەن
قەلبى قايناق ئۇسمۈر بىز.
كومپارتىيە مەدەتكار،
بەختى پارلاق ئۇسمۈر بىز.

سەھەردىكى شەپەققە
ئوخشايدۇ گۈل چېھرىمىز.
گۈزەل ئارزۇ - ئىقبالچۇن،
ئاقار تېشىپ مېھرىمىز.

ئاي ۋە چولپان تۇرماق بىز
ھۆكەرگىمۇ ئۈچىمىز.
كائىناتنىڭ قوينىدا
غەلىبىلەرنى قۇچىمىز.

پەن - بىلىمدىن ھەممىگە
تېپىپ ئامال - چارىنى.
بىغشلايمىز ۋەتەنگە
كۈچىمىزنىڭ بارىنى.

سېكۇنتىغا نۇردىن تېز —
ئۇچار كېمە ياسايمىز.
ئىنسانىيەت بەختىگە
قەلبىمىزنى ئاتايمىز!

گاھ دېڭىزغا كۆۋرۈكنى،
يۇلتۇزلارغا سۇپىنى،
كەشپىياتتىن ياساپ تېز،
قوشىمىز چوڭ توھپىنى.

بىزگە بۈگۈن ھور زامان
بەرگەچ ھەممە ئىمكاننى.
ھەل قىلىمىز تىرىشىپ،
سىرلىق تۈگۈن، ئارماننى...

ئىنسان ئۇلۇغ ۋە غالىپ،
ئارزۇمىزغا يېتىمىز!
خەلق، ۋەتەن شەنىگە
خوشال ناخشا ئېيتىمىز.

پەن - تېخنىكا سېپىدە
يۈكسىلىمىز بەختىيار.

كوممۇنىزىم قۇرۇشقا
ھەر دائىم بىز تەييار!...

* *

خور ساداسى جاراڭلاپ
دىلنى مەپتۇن قىلاتتى.
چاۋاك چېلىپ ئىشچىلار
بىزگە زوقمەن باقاتتى.

شاتلىق نۇرى چاقنايتتى
مىڭلاپ ئوتلۇق كوزلەردىن،
جىلۋە قىلىپ تەبەسسۇم،
ئوماق، ئانار يۈزلەردىن...

مۇسابىقە

ياز پەسلىنىڭ بىر كۈنى
جەرەن، توپاق، غاز، ھايمۇن.
پەم - ئەقلىنى سىنىشىپ،
باشلىدى قىزىق ئويۇن.
توپاق ئۇرۇپ مەيدىسگە
دېدى: "ھېنىڭ كۈچۈم جىق!
بەسلەشمەكچى بولغىنىڭ،
ھە، مەيدانغا چاپسان چىق!..."

مايمۇن دېدى: "جەرەننى
رېمىر قىلىپ سايلايلى.
توغرا – خاتا ئۇستىدە
ئادىل باھا ئاڭلايلى!
توپاق ئاكا، سەن بىلەن
بەسلىشمەن كەل قېنى!
چوڭ زىياپەت بېرىمەن،
يېڭىۋالساڭ سەن مېنى!
سەن يېڭىلسەڭ ئەگەردە
ھەممىمىزنى قىل مېھمان.
نەق مەيداندا ئەقىلنى
قىلايلى بىز نامايان".
سوزلەپ شۇدەم مايمۇنجان،
چىقتى سەكرەپ مەيدانغا.
"بەللى!" دېگەن ئالقىشلار
كەتتى ياڭراپ ھەر يانغا.
كۈلۈپ كەتتى توپاقۋاي،
توختىتالماي ئۆزىنى.
دېدى شۇ چاغ تىكىپ ئۇ،
مايمۇنجانغا كۆزىنى:
"بىر نىقتىسام ئۆلىسەن،
شۇنچە ئاجىز، ۋىجىك سەن.
بەسلەشمەككە مەن بىلەن،
قانداق جۈرئەت قىلدىڭ سەن؟!"
دېدى جەرەن: "باشلايمىز

ئەقىل - پەمنى سىناشنى.
بوش چاغلىما توپاقۋاي،
بىزنىڭ مايمۇن ئاداشنى.
يېگىپ چىقماق تەس ئەمەس،
بولسا ئەقىل - دىتىڭلار.
قېنى قانداق ئىش بىلەن
سىنىشىمىز ئېيتىڭلار؟“
دىدى توپاق: ”جىگدىنى،
بىرلا ئۇسۇپ ئورۇيمەن.
ياكى ئاۋۇ مايمۇننى
مۇڭگۇز بىلەن چورۇيمەن!“
”ياق، ياق! — دىدى جەرەن تېز، —
يان پەيلىڭدىن توپاقجان.
زىيان - زەخمەت يەتكۈزمە،
دوستلارغا بول مېھرىۋان.
سېنىڭ شەرتىڭ ناتوغرا،
مايمۇن ئېيتسۇن گېپىنى.
سىنىشىڭلار ھەر ئىشنىڭ
تېپىپ ياخشى ئېپىنى!“
مايمۇن دىدى: ”ياغلىقنى
تاشلىشايلى يىراققا.
بىرىنچى رەت تاشلاشنى
ئۆتۈنىمەن توپاققا.“
”بۇنىڭدىنمۇ ئاسان ئىش
بولامدىغان دۇنيادا.

شۇنداق ئاتاي يىراققا
كورۇڭلارچۇ مەيداندا.“
دەپلا توپاق كورەڭلەپ،
كۆچ ئىشلەتتى يىراققا.
بارماي ئىككى مېتىرغا،
چۈشتى ياغلىق تاشلىققا.
ئاتتى يەنە ئۈچ قېتىم،
قاملاشمىدى، بولدى لەت.
دىدى جەرەن: ”مايمۇن سەن،
ئاتقىن ئەندى بۇ نۆۋەت!“
مايمۇن ئاتتى ياڭاقتەك
تاشنى ئوراپ ياغلىققا.
كوزنى يۇمۇپ ئاچقىچە
بېرىپ چۈشتى سازلىققا.
”ياخشى!“ دىدى ھەممىيلەن،
چاۋاك چېلىپ ۋاقىراپ.
ھەيرانلىقتا توپاقنىڭ
قالدى كوزى پارقىراپ.
”ئىككىنچىسى باشلانسۇن!“
دىدى جەرەن جاكالاپ.
توپاق دىدى ئالدىراپ،
ئىككى ياققا ئىغاڭلاپ:
”ئۇسۇشەيلى قاس - قۇسلا
شۇندا نوچى ئايرىلۇر.
كۆچى يوقنىڭ بىردەمدە

قوۋۇرغىسى قايرىلۇر."
جەرەن دىدى: "بولمايدۇ،
ئەقىل - پەمنى سىنايمىز.
كىمدە چارە كوپ بولسا،
شۇنى دانا ئاتايمىز."
دىدى مايمۇن: "بۇ ئىگىز
شاختا بىر تال ئالما بار.
يەردە تۇرۇپ ئېلىشقا
ئۇنىڭغا قانداق ئامال بار؟"
دىدى توپاق: "مەن ئالاي،
بۇ رەت ئۇتۇق ماڭا خاس!
ئۇنى ئوزەم ئالمىسام
مايمۇن ئەسلا ئالالماس."
يېنىپ توپاق كەينىگە،
كاللا قويدى دەرەخكە.
قايتا - قايتا ئۇستى ھەم،
ئالما چۇشمىدى يەرگە.
داجىپ، ئوقتەك بىرىپىلا
ئۇسكەن چاغدا بەك كۇچەپ.
موللاق ئېتىپ توپاقۋاي،
ئوڭدىسىغا چۇشتى بەك.
كۇلۇپ كەتتى باشقىلار
تۇتالماستىن ئوزىنى.
تۇرۇپ قالدى غەزەپتە،
تىكىپ توپاق كوزىنى.

لېكىن ئىگىز شاختىكى
ھىلىقى قىزىل بىر ئالما.
ئىغاڭلايتتى، چۈشمەيتتى،
توپاق قىلسىمۇ تاما...
دىدى جەرەن: "ھەي مايمۇن،
نوۋەت سېنىڭ قىل ئامال.
سەكرەپ شاخقا چىقمايسەن،
يەردە تۇرۇپ ئۈنى ئال!"
"ماقۇل!" دىدى مايمۇنجان
ئېلىپ كەلدى بىر ھاسا.
ئۇچۇپ چۈشتى ئالمىمۇ
ئۇرغان چاغدا ساپاقۇا.
"كاپ" قىلىپلا ئالمىنى
تۇتۇۋالدى مايمۇنجان.
"بەللى!" دىدى خوش بولۇپ،
چاۋاك چېلىپ دوست - ياران.
"ئۈچىنچىسى باشلانسۇن!"
دىدى جەرەن جاكالاپ.
"مەن - مەن!" دىدى توپاقۋاي،
سوزلەپ كەتتى دوڭغاسلاپ:
"يۇگۇرۇشەيلى يىراققا،
ئۇزۇپ چىقار كىم قېنى؟
چوقۇم ئەمدى يۇگۇرۇشتە
مەن يېڭىمەن مايمۇننى!"
سوزلىدى غاز: "ھەي توپاق،

يېتەلمەيسەن مايمۇنغا.
سەل چاغلىما ئۆزگىنى،
سوزلە، بىقىپ ھالىڭغا.“
”چاڭقاپ كەتتۇق ئىسسىقتا،
كەلتۈرۈڭلار تېزدىن سۇ، —
دىدى جەرەن، — سىلەرگە
مۇھىم سىناش بولار بۇ!“
مايمۇن بىلەن بەسلىشىپ،
كەتتى توپاق بۇلاققا.
ئۇيان - بۇيان چوگىلەپ،
قاراپ قالدى ئوتلاققا.
ئىچتى سۇنى، تاپالمىدى
ئېلىپ كېتىشكە ئامال.
ئوت - چوپنى يەپ لاغايلاپ،
سۈرۈپ قالدى كوپ خىيال...
تېزدىن سۆەت توقۇدى
تالزارلىقتا مايمۇنجان.
سۆۋاپ قېلىن لاي بىلەن
ئىشلەتتى پەم بەك ئوبدان.
سۇ ئەكەلدى سۆەتتە،
دەرھال ئۇ غاز، جەرەنگە.
قايىل بولدى ھەممىسى
مايمۇنجاننىڭ پەمگە.
كەلدى توپاق بىر چاغدا،
خىجىل بولۇپ تاتىرىپ.

دىدى جەرەن: "پو ئاتما،
كۈچلۈك مەن دەپ ماختىنىپ.
ئەقىل - پەمنى ئىشلەتسەڭ،
قىيىن ئىش يوق جاھاندا.
ئۆگەن ھارماي، يىغ بىلىم،
نادان ئوتمە ئارماندا..."

× ×

كىچىك دوستلار، سىلەرمۇ
ئەقىل - پەمگە تولۇڭلار.
ئىلىم - پەندىن نۇر ئېمىپ
ئىشقا ماھىر بولۇڭلار!

چىچەن بالىلار

تەتىل پەيتى... دەريا بويىغا
چىقتى ئەسقەر، ئەنۋەر ھەم غېنى.
راھەتكىنە چومۈلۈپ سۇغا،
خوشال بولدى، يايرىدى تېنى.

بۈك سوگەتنىڭ تۈۋىگە كېلىپ،
چىمەنلىككە ياتتى يانپاشلاپ.

ئىچىپ زۇمرەت بۇلاق سۈيىدىن،
كۆلدى، ھەريان كوزنى تاشلاپ.

قارار ئىدى ئۇلار تويماستىن،
ئورمانلىقنىڭ گۈزەللىگىگە.
باقار ئىدى ئاستا سوزلىشىپ،
تەبىئەتنىڭ سېخىيلىگىگە.

كەلدى شۇدەم بىر ئادەم چاپسان،
بىر تۈپ توغراق تۈۋىگە قاراپ.
كوتىرىپ ئۇ يوغان سومكىنى،
ئەنسىز كوزدە ھەريانغا ماراپ.

كولاپ توغراق تۈۋىنى تېزدىن،
كومدى ئۇڭا سومكىنى ئەپلەپ.
ماڭدى شۇندا ئورمان ئىچىگە،
ئەتراپىغا قاراپ تەمترەپ.

يوچۇن ئادەم كەتكەندىن كېيىن
ئەسقەر، ئەنۋەر، غېنى تۇرۇشتى.
ماڭدى توغراق تۈۋىگە قاراپ،
دوستلار بىر ئاز ھەيران بولۇشتى.

"— ئوغرىلىغان سومكىنى بۇڭا
يوشۇرغىلى كەلگەن ئۇ، ئادەم!"

”— توغرا... دەرھال سومكىنى ئېلىپ،
تاپشۇرايلى ساقچىغا شۇدەم!“

دېيىشتى - دە پىئونېر دوستلار،
سومكىنى تېز ئېلىشتى كولاپ.
دەل شۇ چاغدا ھېلىقى ئادەم،
كېلىپ قالدى ئالدىراپ ماراپ.

”— ھەي شۇمتەكلەر، سومكىنى تاپشۇر،
رەھىم قىلماس ئاكاڭ سەنلەرگە!“
دەپ سومكىغا ئاتتى ئۆزىنى،
تولۇپ قانلار ئىككى كوزىگە.

ئەسقەر سومكىنى بەردى ئەنۋەرگە،
ئەنۋەر تېزلا بەردى غېنىگە.
قولدىن - قولغا ئۆتتى سومكا تېز،
ماڭدى ئۇلار ئورمان چېتىگە.

ھېچ ئامالسىز قالغاندا ئوغرى
دېدى: ”ماڭا تاپشۇر سومكىنى!
ئەگەر ماڭا بەرمىسەڭ چاپسان،
ئۆلتۈرۈمەن بۇندا ھەممىڭنى!“

قولغا پىچاق ئالدى ۋاقىراپ،
كەتتى قەبىھ كوزى پارقىراپ.

بالىلارمۇ ئۇچقاندەك چېپىپ،
يېتىپ كەلدى تاشيولغا قاراپ.
ئادەم ئوتۇپ يولدا ھەرياققا،
ماشىنىمۇ قاتناپ تۇراتتى.
قۇياش نۇرى قىزىتىپ راسا،
ئوتتەك يېنىپ چاقناپ تۇراتتى.

"كاپ" قىلىپلا سومكىنى تۇتۇپ،
تارتتى ئوغرى كۈچەپ ئالدىراپ.
غېنى بىلەن ئەسقەرمۇ تارتتى
غەزەپ بىلەن ئوغرىغا قاراپ.

ئالالمىدى سومكىنى ئوغرى،
توپلىنىشتى يولغا كىشىلەر.
ئوغرى يەرگە يىقىلىپ چۈشتى،
پۈتنى كوزلەپ تەپكەندە ئەنۋەر.

ھەش - پەش دىمەي تۇتۇلدى ئوغرى،
ئوتتى پىچاق ئەنۋەر قولىغا.
ئۇلار بىرلىشىپ دەرھال ئوغرىنى،
ماڭدى ھەيدەپ ئۇدۇل ساقچىغا...

مۇقاۋا ۋە رەسىملىرىنى سوپاخۇن ئىشلىگەن

燕　　子（诗　集）（维吾尔文）

阿不力克木·肉子等　　著

新疆人民出版社出版

（乌鲁木齐市解放路306号）

新疆新华书店发行　新疆新华印刷二厂印刷

787×1092毫米　32开本　3印张

1984年1月第1版　1984年6月第1次印刷

印数：1——3,800

统一书号：M10098·812　定价：0.17元